

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1
Tel.: 286 840 129, 210 310 586
E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Občané o volbách do Evropského parlamentu – březen 2014

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v14-03</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>3. – 10. 3. 2014</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1061</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>260</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PV.45, PV.107, PV.108, PV.109, PV.110, PV.111</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>26. března 2014</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

V rámci březnového šetření se Centrum pro výzkum veřejného mínění věnovalo blížícím se volbám do Evropského parlamentu. Výzkum konkrétně zjišťoval, zda lidé slyšeli o tom, že 23. a 24. května budou občané ČR volit poslance do Evropského parlamentu, zda se o volby do EP zajímají, zda půjdou volit a pokud ano, tak koho, a co bude důležité pro jejich rozhodování, pro koho budou hlasovat.

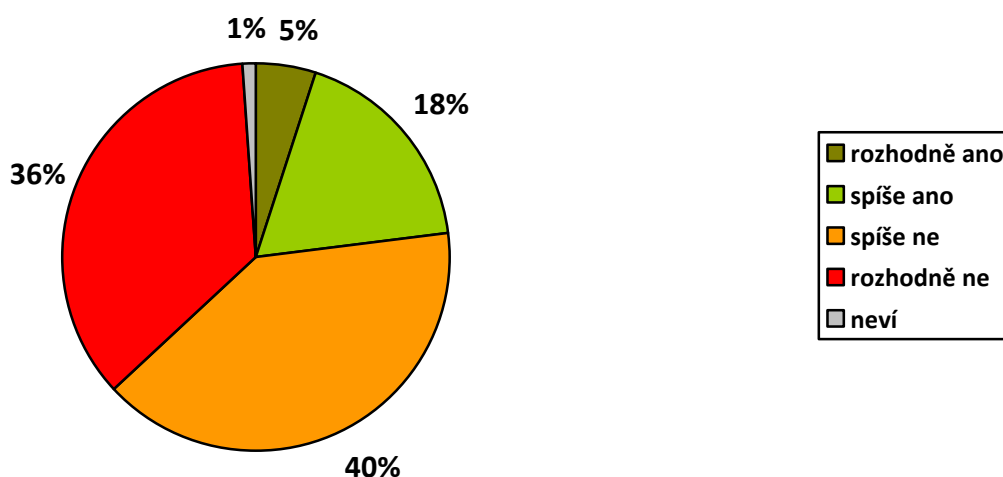
Jako první věc šetření zjišťovalo, zda lidé o nadcházejících volbách do EP již slyšeli.¹ Z odpovědí respondentů vyplývá, že 63 % z nich již o nadcházejících volbách do EP slyšelo, 37 % dotázaných naopak uvedlo, že nikoli. Před volbami do EP v roce 2009, kdy byla v rámci květnového šetření zhruba měsíc před jejich

¹ Znění otázky: „Slyšel jste o tom, že 23. - 24. května 2014 budou občané České republiky volit poslance do Evropského parlamentu?“ Možnosti odpovědí: Ano, ne.

konáním pokládána stejná otázka, byl podíl těch, kdo o nadcházejících volbách podle svých slov již slyšeli, o 10 procentních bodů vyšší (73 %).

Podrobnější analýza přitom ukázala, že o nadcházejících volbách častěji slyšeli muži (67 %), lidé od 60 let výše (70 %), absolventi vysokých škol (86 %), ti, kteří se na pravolevé škále politické orientace sami řadí jednoznačně na pravici (73 %), potenciální voliči TOP 09 (79 %), ODS (79 %), ČSSD (73 %) či ANO (73 %), účastníci posledních voleb do EP v roce 2009 (89 %) a ti, kdo se o volby do EP podle svého vyjádření zajímají (89 %), ale v menší míře rovněž i ti, kdo se o tyto volby „spíše nezajímají“ (70 %). Naopak méně často o nich slyšely ženy (59 %), mladí lidé ve věku do 29 let (54 %), dotázaní se základním vzděláním (48 %), ti, kdo životní úroveň své domácnosti hodnotí jako špatnou (54 %), obyvatelé Olomouckého kraje (45 %), studenti a učni (47 %), nezaměstnaní (33 %), nekvalifikovaní dělníci (45 %), ti, kdo se na pravolevé škále politické orientace sami zařazují do středu (53 %) nebo kdo se nedokážou v tomto ohledu zařadit (28 %), nevoliči bez preferované strany pro případné volby do PS (42 %), respondenti, kteří se minulých voleb do EP nezúčastnili (54 %) nebo tehdy neměli volební právo (45 %), a dotázaní, kteří se podle vlastního vyjádření o volby do EP „rozhodně nezajímají“.

Graf 1: Zajímá se o volby do EP?² (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 3.* - 10. 3. 2014, 1061 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

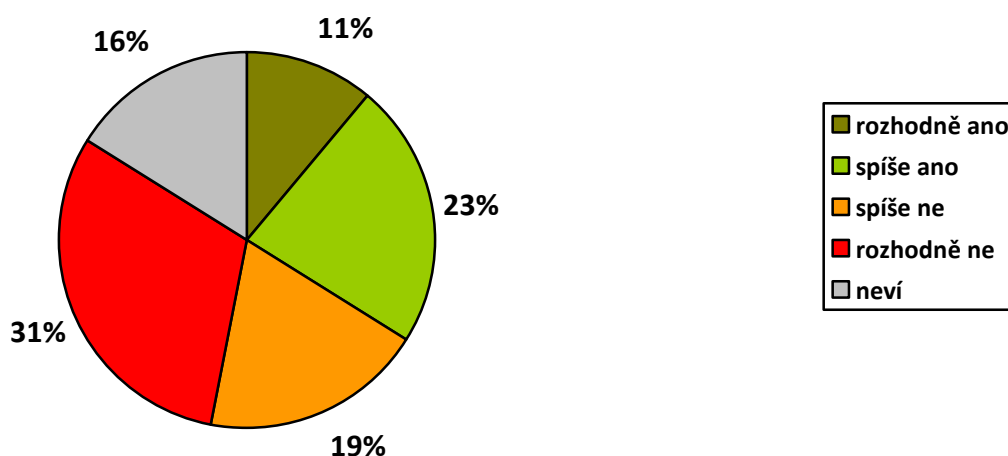
Z odpovědí na otázku zkoumající to, zda se lidé zajímají o volby do EP, vyplývá (viz graf 1), že zájem občanů ČR o ně je poměrně nízký. Pouze necelá čtvrtina (23 %) dotázaných uvedla, že se o volby do EP zajímá, v tom 5 % „rozhodně“ a 18 % „spíše“. Naopak nezájem deklarovaly tři čtvrtiny (76 %) oslovených, v tom 36 % se „rozhodně“ nezajímá a 40 % se „spíše“ nezajímá. Oproti květnu 2009, kdy byla stejná otázka pokládána v souvislosti s tehdejšími volbami do EP, je současný deklarovaný zájem o tyto volby o 6 procentních bodů nižší.³

² Znění otázky: „Zajímáte se Vy osobně o tyto volby?“ Možnosti odpovědí: Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.

³ V odpovědi na danou otázku v květnu 2009 uvedlo 8 % „rozhodně ano“, 21 % „spíše ano“, 39 % „spíše ne“, 31 % „rozhodně ne“ a 1 % „neví“.

Z analýzy třídění 2. stupně podle sociodemografických a jiných znaků vyplynulo, že zájem o volby stoupá s věkem, stupněm nejvyššího ukončeného vzdělání, subjektivně deklarovanou životní úrovní domácnosti respondenta a rovněž s přisuzovanou důležitostí voleb do EP pro českou společnost nebo pro samotné respondenty. Relativně vyšší zájem o volby byl zaznamenán mezi Pražany, vysoce kvalifikovanými odbornými nebo vedoucími pracovníky, těmi, kdo se na škále politické orientace řadí na pravici, voliči ODS, TOP 09 či ANO a účastníky voleb do EP v roce 2009. Naopak nižší zájem vykazují nekvalifikovaní dělníci, nezaměstnaní, lidé, kteří sami sebe na politické škále levice-pravice řadí do samotného středu nebo kteří se v tomto ohledu nedokážou rozhodnout, nevoliči bez preferované strany a ti, kteří v roce 2009 k volbám do EP nepřišli.

Graf 2: Půjde volit v květnových volbách do EP?⁴ (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 3. - 10. 3. 2014*, 1026 respondentů, kteří v době voleb budou mít volební právo, osobní rozhovor.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 2, svoje odhodlání jít hlasovat v květnových volbách do EP deklaruje pouze třetina (34 %) oslovených, kteří budou mít v květnu právo volit, z toho 11 % „rozhodně“ a 23 % „spíše“. Naopak to, že k volbám nepůjde, uvedla rovná polovina (50 %) dotázaných, když 19 % odpovědělo „spíše ne“ a 31 % „rozhodně ne“. Zbývajících 16 % je v tomto ohledu prozatím nerozhodnuto.

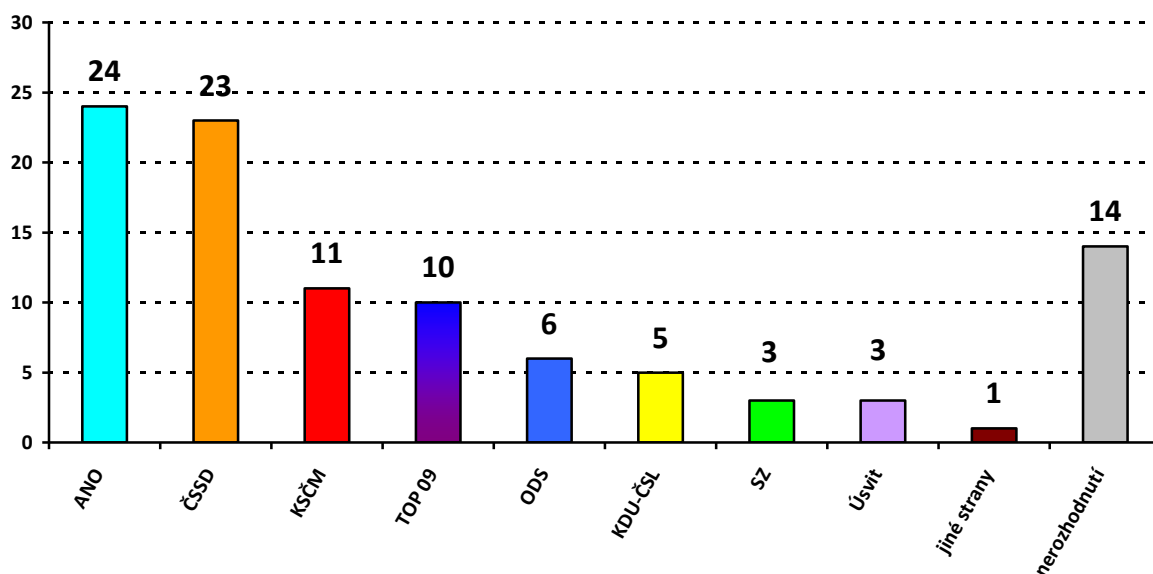
Porovnáme-li tyto výsledky s tím, jak vypadala deklarovaná volební účast před minulými volbami do EP v roce 2009, zjistíme, že je v současnosti podstatně nižší, když tehdy ve třech po sobě jdoucích šetřeních z března, dubna a května 2009 dosahovala postupně klesajících hodnot 49 %, 46 % a 40 %. Toto tehdejší snižování deklarované volební účasti těsně před volbami zřejmě souviselo s tehdejším vývojem politické situace, kdy koncem března 2009 Poslanecká sněmovna na pátý pokus vyslovila nedůvěru vládě premiéra Mirka Topolánka a ČR se během svého předsednictví v EU ocitla v politické krizi. Přesto i ta relativně nejnižší deklarovaná volební účast z května roku 2009 byla o šest procentních bodů vyšší, než jaká je nyní v souvislosti s nadcházejícími volbami do EP. Na druhé straně však nynější deklarovaná volební účast je stále ještě významně vyšší než skutečná volební účast v roce 2009, která činila jen 28,2 %.

⁴ Znění otázky: „Půjdete v květnu volit do Evropského parlamentu? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne, nebo nevíte?“

Z podrobnější analýzy vyplývá, že relativně častěji svou volební účast deklarují absolventi vysokých škol, dotázaní s dobrou životní úrovní, podnikatelé a živnostníci, vysoce kvalifikovaní odborníci nebo vedoucí pracovníci, lidé s vyhraněnou pravicovou i levicovou politickou orientací, ti, kdo uvádějí, že by „rozhodně“ šli volit v případných volbách do poslanecké sněmovny, a jsou stoupcem některé z politických stran, ti, kdo se o volby do EP zajímají, ti, kdo tyto volby považují za důležité pro českou společnost či pro sebe osobně, a také ti, kdo byli volit již v roce 2009.

Dotázaným, kteří v předchozí otázce uvedli, že k volbám půjdou (N=349), byla následně položena otevřená otázka: „Které politické uskupení nebo stranu budete volit ve volbách do Evropského parlamentu?“

Graf 3: Preference stran pro volby do EP (%)

Pozn.: V kategorii „nerozhodnutí“ jsou zahrnuti dotázaní, kteří uvedli odpověď „nevím“ nebo jiný výrok neznamenající preferenci jedné konkrétní strany nebo uskupení. Údaje u jednotlivých stran pak představují podíly jejich aktuálních preferencí v rámci skupiny těch, kdo uvádějí, že se voleb do EP zúčastní, a nelze je, mj. z důvodu přítomnosti podílu nerozhodnutých, přímo srovnávat s volebním výsledkem. Nejedná se o volební prognózu, ani o volební model.

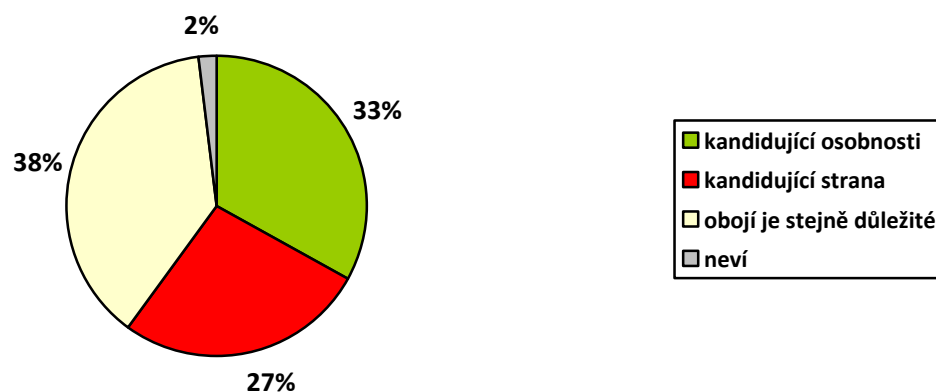
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. - 10. 3. 2014, 349 respondentů, kteří uvedli, že půjdou volit v květnových volbách do EP, osobní rozhovor.

Výsledky v grafu 3 ukazují, že relativně největší podporu mezi dotázanými, kteří deklarovali svou ochotu zúčastnit se voleb do EP, mají ANO (24 %) a ČSSD (23 %), za nimiž s poměrně velkým odstupem následuje KSČM (11 %), TOP 09 (10 %), ODS (6 %) a KDU-ČSL (5 %). Už pod pětiprocentní hranicí, avšak statisticky stále v jejím dosahu, se pohybují preference Strany zelených a Úsvitu přímé demokracie (obě 3 %). Jiné strany se statisticky významným způsobem v šetření neobjevily. Poměrně velká část těch, kdo se podle svého vyjádření voleb do EP zúčastní, však zůstává prozatím nerozhodnutá, pokud jde o to, kterou stranu nebo uskupení v těchto volbách podpoří. Vzhledem k poměrně malému počtu dotázaných, kterým byla tato otázka položena, nelze příliš podrobně analyzovat podporu jednotlivých stran z hlediska sociodemografických třídících znaků, avšak tato podpora se prakticky kryje s preferencemi v případě

eventuálních voleb do Poslanecké sněmovny a bude vykazovat i podobné diference.

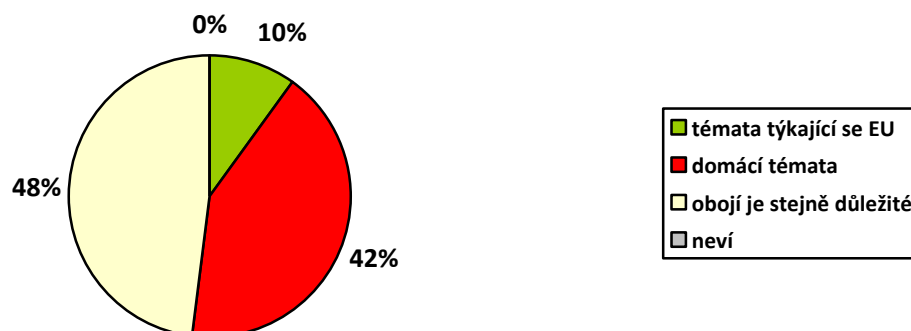
V rámci výzkumu se mezi dotázanými, kteří deklarovali svou ochotu k volební účasti v květnových volbách do EP (N=349), šetření zaměřilo i na základní kritéria jejich rozhodování, pokud jde o volbu strany nebo uskupení, jemuž nakonec odevzdají hlas. Konkrétně se jednalo o to, zda je pro respondenty při jejich rozhodování důležitější kandidující strana, nebo osobnosti, které kandidují,⁵ a zda pro ně budou při rozhodování o výběru strany důležitá spíše evropská, nebo domácí témata.⁶

Graf 4: Je pro volbu důležitější kandidující strana, nebo osobnosti? (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. - 10. 3. 2014, 349 respondentů, kteří uvedli, že půjdou volit v květnových volbách do EP, osobní rozhovor.

Graf 5: Jsou pro volbu důležitější témata týkající se EU, nebo domácí témata? (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 3. - 10. 3. 2014, 349 respondentů, kteří uvedli, že půjdou volit v květnových volbách do EP, osobní rozhovor.

⁵ Znění otázky: „Co pro Vás bude při rozhodování o tom, komu dáte svůj hlas, důležitější? Konkrétní osoby, jejich pověst, vystupování apod. bez ohledu na to, která strana je navrhla, nebo to, za kterou stranu či hnutí tyto osoby kandidují, a až potom o jakou osobu se jedná, nebo je pro Vás obojí stejně důležité?“

⁶ Znění otázky: „A co pro Vás bude při rozhodování o tom, komu dáte svůj hlas, důležitější z následujícího hlediska? Budou to témata týkající se Evropské unie, domácí témata, nebo je pro Vás obojí stejně důležité?“

Z výsledků zachycených v grafu 4 plyne, že třetina (33 %) dotázaných považuje za důležitější pro své rozhodnutí to, jaké osobnosti kandidují bez ohledu na stranu. O málo více než čtvrtina (27 %) pro svou volbu za důležitější faktor považuje kandidující stranu s tím, že konkrétní kandidáti jsou méně podstatní, a bezmála dvě pětiny (38 %) považují obě věci za stejně důležité. Pokud jde o to, jaká témata budou hrát důležitější roli při jejich rozhodování o volbě strany, z údajů zachycených v grafu 5 plyne, že v tomto směru jasně převažují domácí témata, která vyzdvihují více než dvě pětiny (42 %) voličů, nad tématy spojenými s EU, jež upřednostňuje desetina (10 %) deklarovaných účastníků květnových voleb do EP, i když pro relativně největší část blížící se polovině (48 %) je obojí stejně významné.

Vzhledem k nízkému počtu dotázaných, kteří na tyto otázky odpovídali, se objevilo jen minimum statisticky významných rozdílů. Z hlediska politické orientace na škále levice-pravice lidé, kteří sami sebe řadí jednoznačně na levici, upřednostňují volbu strany, a naopak ti, kdo se hlásí k pravému středu, častěji uvádějí, že rozhodující jsou pro ně kandidující osobnosti. Pokud jde o témata, absolventi vysokých škol, vysoce kvalifikovaní odborníci nebo vedoucí pracovníci a Pražané méně často uváděli domácí témata jako hlavní faktor pro své rozhodování. Témata týkající se EU pak ve zvýšené míře jako důležitější pro svou volbu zmiňovali ti, kdo se na pravolevé škále politické orientace řadí do pravého středu.